

„NE BÁNTSD A
MAGYART“

Zrínyi

MURAKÖZ

„Adassék tisztelet
a katoná
eszménynek“

Zrínyi-Iohász

Előfizetési ár: fél évre 5.— P.
Kiadóhivatal: Horthy Miklós-tér 6.

Csáktornya, 1943. május 7.

Politikai hetilap.
Megjelenik pénteken.

Gasparich Márk emlékezete

Elhátríthatatlan akadályok miatt fájdalom, nem vehettem részt a Csáktornyai Gasparich-szobor leleplezésén, ezért ilyen közevetlen úton hódolok a feledhetetlen muraközi mártír drága emlékének. Emlékszóbrára néhány élővirág helyett néhány szóvirágot teszlek.

... Megoldott saruval, szentséges alátattal és igaz kegyelettel állók meg gondolatban második emlékszóbró előtt, Gasparich Márk! 1933-ban megirtam dióhélyban foglalta életrajzodat, hányódásaidat, küzdelmeidet, üldözésedet, hősi halálad utolsó óráit és megdicsőülésedet. Most néhány röpke szoval méltatni akarlak. Méltatni benned a diákok, a szerzetest, a magyart és muraközi polgárt.

... 1822-ben, tizenkétéves korodban lépted át először a kanizsai gimnázium küszöbét, ahol Virág Benedek, a költő, Deák Ferenc, a halhatatlan államférfi és még sok más nevezetes ember szivta tele magát értékes ismeretekkel, tüzes hazaszeretettel és tiszta hittel.

Vajon milyen fogorvost, vagy forró láz kergetett át a Murán, hogy szüleid anyagi támogatását nélkülözve, magyarul alig valamit tudogva, jelentkezett a ferences-átvaknál és kérd őket, nyuljanak a hódon alá, irassanak be a középiskolába növendéknek és tanítassanak ki azért, hogy később magad is „Isten rabja“ barát — lehess és hirdethesd a Nazáreti igét? — És ha már sehogyan nem akartad jobbjá maradni, nem akartad őseid foglalkozását folytatni és az ismeretlenség homályába merülni: milyen felkötözött erő osztozott éppen a magyar Kanizsára? Miért nem szöktél át Varasdra? Ma már lehetetlen kibogozni a sok „miért“nek a gyökérszálat, de valószínű, hogy a genius loci, szülőfalud szelleme és a törökverő Zrínyiek emlékezete vonzott Kanizsára. És — jöhet ezen a délibabos magyar földön gyakran megdobáltak irigyekid sárral — mégis mindig önérelesen vallottad magadat muraközi ajku, származásod ellenére is magyarnak, mert sokszor sütött rád itt a diósejti napja, sokszor gázoltál térdig rózsbában és sokszor dobant össze meleg szíveddel hívőkid taboranak szíve. És nincs a világon olyan szép harangszó, mint az összedobbanó emberi szívek mennyei zenéje.

Büszkék vagyunk rád, hogy a magyar fű fia lettél, hogy a magyar kultúra csibén dikálódtál fel és hogy a magyar művelődés kincs-bányáját te is gazdagítottad szellemed drágakövével.

... Aztán az Ur szolgálója avattak. Messze zengő, érves hangod végigdoborgott Esztergomon és Pozsonyon, Pesten és Szentánban, Szekesfeherváron és Nemetújváron. Mézes szavaid megbabonázták jószívű hallgatóidat és megreméltették szívösszevív ellenségeidét. Amazok egy második szavonarolat laktak benned. Emezek meg egy új Martinovicsi lgnacot. A kálmista, Fótós Karoly így jellemzte, mint szónokot: „Gasparich sokat tanult és elmerült a nagy eszmékben. Beszédei nem egyszerű hitviták. Gondolkozása korá modalmának a magaslatán szárnyalt.“

Tünceményes szónoka sikereinek kúleszt nemcsak abban leljük meg, amit mondtál, hanem még inkább abban, ahogyan beszélt. Hangja, mint az orgonáé: mindent ki lehetett fejezni vele. Mennydörgő, vagy sóhajtozó. Cigogó vagy csillag. Tarogató, vagy sültő. Mestere a szonoklasnak. de ura tollnak is. Márk atya ügyes tollforgató. Negy muve ma is megállja a helyét. Különösen egyházi beszédei értékesek, változatosak és — maak.

A mi nyelvünket Kanizsán sajátította el.
(Folytatás a második oldal 1. hasábján)

Óriási tömeg részvétele mellett
folyt le Gasparich Márk Killt
szoborleleplezési ünnepe

Uzdóczy-Zadravetz István nyug. táborig püspök mondotta a felavató beszédet

Az idegen, aki vasárnap reggel végigment Csáktornya utcáin, ha nem látta volna a tengernyi zászlót, joggal hihette volna, hogy valami nagy országos bücsü készül, annyi nép hullámzott az utcákon és nézte, hogy készítik a táborig mise-oltárát és Gasparich Márk, fehér lepellel bevont hatalmas szobrárt, mely uralkodik a Szent László tér felett.

Nyolc óra után kezdődött a felvonulás. Sorban jöttek a leventéifjak, leányok iskolák, egyesületek, a Vitézi Rend, Perédi Nándor járási hadnagy, a fűzharcosok, Kákossy Győző szervező tiszt vezetőségével, továbbá a községek képviselői testületei. Impozáns volt az alsómuraközi felvonulása, Drávaegyház, a vértanu szülőhelye, mintegy 20 rokonnal, Alsódomborn, Muravid, Muraszentmária, Kotor és a többi községek, mindnyájan nagyob küldöttséggel és szép muraközi nemzeti viseletben és többszáz nemzeti ruhás leány és sok ezerre menő ünneplő közönség.

A városháza előtt felállított diadal kapu előtt gyülekeztek az Uzdóczy-Zadravetz István nyug. táborig püspök fogadá-

sára megjelent előkelőségek, vitéz gróf Teleki Béla főispán feleségével, dr. Brand Sándor alispán, a honvédség tisztiküldöttsége, dr. Krátky István, kormányfőtanácsos, nagykanizsai polgármester és neje, vitéz Hertelendy Ferenc árvaszéki ülnök, Mindszenty József pápai prelátus, zalaegerszegi apátplébános, dr. Szalay megyei tiszti főügyész, Szabó Győző ny. járásbírósi elnök, dr. Hegyi, nagykanizsai városi főjegyző, dr. Vida Ferenc csáktornyai, dr. Forintos Géza perlaki főszolgabíró, dr. Antal Pál, kir. járásbírósi elnök, dr. Gasparich György kanonok, Németi plébános, Gasparich József országos MIEP titkár, a nagy vártanu oldalági leszármazottai, Rhosóczy Rezső kerületi tanügyi előadó, a Muraközi Szövetség képviselőiben, Majhen Ferenc iparművész, Probst Mária tanárnő és Köveszsvné Egyed Laura, a MANSz hölgyek küldöttsége diszmagyarban, Kelemen Ferenc bankigazgató és még sokan.

Az ünnepegy megkezdése előtt Nagy Károly polg. iskolai igazgató megafonon ismertette Gasparich Márk élettörténetét.

A fogadás

Pont 9 órákor felvonult a honvédség díszszázada a honvéd zenekarral, rövidesen rá pedig egyetlen elhentes közt felvont püspökünk virágokkal és nemzeti szalagokkal gazdagon megalkott díszlángja. Dr. Brand Sándor alispán üdvözölte elsőnek Muraköz nagy hit, a szegedi gondolat képviselőit, aki 23 év után most először jelle lábat szülőföldjére. A szegedi ferences plébános hirdette a nemzet fellanadását, a vészvezetést, hirdette, hogy hazugság a nemzetköziség, a világpolgárság, hogy a templom csak az órat mutatja, 23 éven át erős volt hitünk, hogy a nemzet újra nagy lesz. A mindenható alldást kérte a fopasztorra.

A város nevében Koronty Endre vezető jegyző mondott üdvözítő beszédet. Ösmét fejezte ki, hogy Muraköz nagy hit 23 év után szülőföldjén üdvözölheti. Muraköz súlyos sorokban a pü-

pök úr volt az összekötő kapocs. Kérte a további atyai szeretetet és támogatást, mert ez, a magyar hazájához mindig há és dolgos, szorgalmas nép ezt megérdemli.

Könyvelő megható volt a kis Novák Ilonka a 6 éves leánya üdvözlete, aki mosolygva, szép verssel és virágokkal üdvözölte a „püspök bacsát“. Bajz Márta a leventeleányok tisztelgését adta a virágoskor kíséretében. Mekovecz Angéla, a kegyelmes úr unokahuga pedig a rokonság nevében üdvözölte virággal kezében a „püspök nagybacsát“.

Uzdóczy-Zadravetz István ny. táborig püspök meghatóan válaszolt az üdvözlésekre, ezután pedig a paprag és a közönség kíséretében a Szent László téren felállított oltárhoz vonult, hogy elmondja az ünnepi pontifikációs misét.

Mise a szabadég alatt

Gasparich Márk az Ur szolgálója volt, az ő tisztelőire nyitlak meg az ajtások hívók ajkai s elliez a szent áhitáthoz a jó Isten szép napfényes időt adott. Az oltár balján Ródius Ignác püspöki adminisztrátor és Lehpamer Bálint kerületi esperes foglaltak helyet, az ordinarisusi tisztelget Czovék Jenő püspöki tanácsos, mosdosi plébános végzte, a többi paprag pedig a püspök urnak aszisztált. A templomi énekeket a tanítóképzde, a kereskedelmi és polgári iskola énekkara énekelte Lomoschitz énektanár vezetésével, a templomi zenélő pedig a honvédszenkar szol-

gáltatta Hering Vilmos karmester vezénnyelével.

Az evangélium után a nagy fopapunk feltette püspöki sívegét, kezébe vette püspöki pasztorbotját s egy állt az oltárnál a nép felé fordulva, mint egy szent prófeta, mint az isteni ige lenkolt apostol hirdetője, hogy elmondja Muraközben első szentbeszédét.

Két nagy gondolat támadt benne — ugymond a fopap — mikor Csáktornyai kereszténységét és magyarságát kapta szól hivihez. Az első gondolat az áldozatos vér, amelynek porát ma itt áldjuk. A második

Gasparich biznyságtételének szobra mellől, hogy e szörnyű vihart, mely — mint orkán a pelyvát — úgy szórja széjjel az „eszme-keket”, mely országokat súlyeszt, új világokat fátaszat, a magyar függetlenség, a magyar szuverenitás, a magyar kereszténység, egy szóval a Szent István birodalmának az eszméje túléli, sőt diadalmasan vonul be az új Európába, az új világba, hol elfoglalja az őt megillető gránitszilárd trónját.

Ó, Muraköz Fia, Gasparich! Ki hitte volna, hogy Te, Te mezilábás kis muraközi gyerek, e hitnek, vérrrel biznyságot tévő Örök Tanuja és ércebe öntött Tanítómestere lész! Im, ma, a késő unokák, innen a magyar haza adta megdicsősülés gránit oltáráról hirdeted e hitet... És jökor hirdeted, mert sok a legyengült, szinte a kétségkéig hajszolt korcs utód... Hívd, hívd őket, hadd jöjjen mind Eléd hitet meríteni és hinni az Eszme örökkévalóságában.

Es jöjjen ide megtanulni Tőled a „Szeretetet!”

Testvéreim! Való igazság, hogy a szeretet csak a lemondásban és áldozatosságban terem. Más minden, legyen az akar előny, akár jólét, vagy előmenetel, legfőbb-ször csak az önzést szüli. Nem kértem hat Tőled mennyi a kiténtetésed? Hanem azt kértem: hány sebet kaptal a Haza szolgálataiban? Ime Gasparich szeretett, mert sokat szenvedett! Földönfutó, bujdosó lett hazájáért, majd fiatal életét, tüzes vért áldozta érte a bitófán. Utolsó szavai is a Haza éltetése és megáldása voltak.

E szenvedésével, e bitófaival építette fel önmagának a diadal-oltárt, az ércebe öntött örök emléket.

Testvéreim! Bár „ekkorá szeretele senkinek sincs”, bár nem érhetjük Őt túl az áldozatosságban, mégis **törekedjünk Őt, a törő, a megértő, az áldozatos, a szenvedő hazaszolgálattal követni.** A hazaszolgálat kötelez befelé és kifelé, azaz a határokon belül és a határokon kívüli szolgálatra. Befelé való szolgálat kötelez a haza törvényeinek lelkiismeretes betartására, a pontosnak, — ahová érdeke állított — férfias beteltesére. Kifelé való szolgálat nem mindenkinek adható, mint a befelé szolgálat, de akinek adható, attól oly munkát kér, mely a haza megbecsülését, népek és nemzetek színe előtt mozditja elő. Tőlünk, muraközietől mind a két szolgálatot kívánja a magyar Haza! Betöltjük pedig e szolgálatot, ha szívvel-lellekkel, még inkább, ha példaadóan éljük és valljuk magyarságunkat. Muraköz különleges helyzete követeli ezt tőlünk! Ma az országok és népek e szédületes kavardásban, önkénytelenül is nyújtjuk kezünket a barát felé. Es jó annak, ki barátja lel és jaj annak, ki magára marad. Isten évezre-des szomszedsággal és jó barátsággal ajándékozta meg Magyarországot. A mai időkben, szükségszeren és önkénytelenül keressük a barát kezét. Az s olgálja hát igazán hazája érdekét, ki e barátság és együtt-dolgozás mélyténen dolgozik. Követendő példa- és eszménykép ebben e vértanu, Gasparich. Ajkaról muraközi nyelven szállt az első imádság, majd magyar szó dicsőítette meg a „tüzesbarát” langlékét. Ennek vértanuja annélkül, hogy amannak aruloja lenne.

Tanuljon hát itt hazaszeretetet mindenki! A tömeg a befelé kötelező élet-szolgálat, a vezető rétegek pedig a kifelé megbecsülést szülő munkaszolgálatot, muraköziet pedig mind a kettőt!

Gasparich Mark, P. Kihit, „Tüzesbarát”!

Fogadd dicső emléked ez éreszobrot, melyet Muraköz szíve, jóvároza, Csáktornya neked felajánl véreid, meg elő és itt levő rokondaid jelenlétében.

Áll rajta megbeszülten, mint a magyar hit és szeretet példaképe!

Áll őrt e helyről, hogy a Te véred, a Te néped, Muraköz, mindig hű maradjon tüzes szóval hirdetett és véreddel megpecsételt magyar hazahűségűddel.

Légy tanuságtevője a muraközi népnek, különösen pedig az ifjú nemzedéknek, arról hogy a magyar Haza minden ajkú és

A takarékoság = kényelem!

Majd minden háztartásban van hőpalack. Ne csak kiránduláson, irodában, munkahelyen használja ki a hőpalack előnyeit, hanem otthonában is! A folyadékkéleket (levest, kávét stb.) nem kell újra melegíteni, ha azt forró hőpalackba tölti. — Időt, tüzelőanyagot (gázt, áramot) takarít meg és egyúttal kényelmét is szolgálja, — különösen a 48 órás

BRION
50

ORION
HŐPALACK

rendű gyermekét megbecsüli és felvagasztalja, ha odaadón és hűségesen szolgálja!

Légyen áldott emléked, a megemlékezés e szobrán át — mindörökké...

Tollunk gvege leírni azt a határtalan lelkesedést, amit illusztris főpapunk beszéde keltett. Ugyyszóval minden mondatát oly lelkes tapsvihár kísérte, amilyent Csáktornyan még sohasem láttunk és hallottunk. Aranyszájú pópokunk ezzel a beszéddel örökre beirta nevét Muraköz történelmébe, népe pedig szívébe zárta.

Szem nem maradt szárazon, midőn nagy pópokunk magához hívta a diszhelyen ülő, a hazaért megdicsőült Magdalenics Antal honvéd özvegyét és szüleit, Magdalenics István és Csrep Anna drávaszentiváni lakosokat, akik Muraköz-ből elsőnek áldoztak a haza oltárán a férjét, illetve fiat és a kiténtető okirat felolvasása után, átnyújtotta az özvegynek a Felméltaságu Kormányzó Úr által adományozott vitézségi érmet, hozzátéve, hogy a magyar haza még holtá után is megbecsüli a kötelességtehesítést.

Imat küld a Mindenhatóhoz a megdicsőült lelkiüdvéért, szálljon lelkiünk a Magyarok Urahoz és mondjunk el egy Miatyánkot a hőskört (a

közönség hangosan utána modja az imát), Gasparich Márk nem veszi ezt rossz réven, hiszen az ő kezéből adja át a kiténtetést a hős özvegynek. — Szavait nagy meghatottsággal fogadták.

Azt mondják a tudósok, aki ura a léleknek, az ura a testnek is. Udóczy-Zadravetz István ny. tábori püspök első látogatásával örökre meghódította Muraköz lelkét, testét, a lelkesedés, az elhangzott tpsok bizonyítják, hogy ez a nép vezérévé fogadta nagy szülöttünket, híven fogja követni azon az uton, amely a szebb jövő, Magyarország és Muraköz boldogulása felé vezet.

Ezután a beszéd után nem lehetett más tenni, mint elénekeln: „Kossuth Lajos azt üzen-te...” Az éneknek kezdte, de az első szavaknál már az egész közönség énekelte. Kossuth apánk pedig a Mennyekben győnörködött benne. Miután közben éppen edet harangozták P. Zsálig Norbert kanonok vezetésével a közönség elindakozta az Urangyalát és a halottakért mondott imát.

Helyszűke miatt Pecsornik Ottó országgyűlési képviselő szoborátvevő beszédét és az ünnepség többi részét jövőheti számunkban közöljük.

A Csáktornyai Állami Elemi Népiskola zászlószentelési ünnepélye

A Vitézi Rend Zrinyi Csoportja bekapcsolódott az ünnepségbe

A magyarok Istene meghallgatta a kis ártatlan gyermekek hű imáját s a kénnapos esős, szeles idő után szombaton derült, napfényes reggelre ébredtünk. Nagykiszvári kis diákjaink a korai vonattal érkeztek s reggel, még 8 óra előtt, vidám éneksszóval vonultak be a városba vitéz Filó Ferenc a II. iskolai körzet igazgatója és tanítók vezetésével és hoztak az ajándékozott diszes, angyalos, címeres, himzett selyem zászlót. Szemet-lelket gyönyörkődött látvány volt, amint a több mint kétszáz fű és leány utitaskákkal, hatis-

szakokkal felpakolva végimentek a városra az iskoláig, ahol egy kis reggeli és pihenő után felsorakoztak a templombanételhez.

A zászlóanva, dr. Krátky Istvánné, kormányfőtanácsos, polgármester neje a 9 órai vonattal érkezett. A vasuti állomáson a MANSZ hölgyek nagyobb küldöttsége fogadta. A hölgyek legtöbbször díszmagyarban.

Tíz órakor megtelt a templom a kis diákokkal és a nagyszámu ünnepelő közönséggel. Jelen-voltak az összes hatóságok és testületek. Pecsor-

Hölgyeim! Egyszerre 130 kötötű munkáját végzi el a „Rapid” super kézikötőkészülék. A XX. század szenzációja! Munkája kézimunka. Minden minta köthető. Néhány óra alatt köthet pulovert, blúz vagy ruhát. Kezelése egyszerű. Ara P 62.10. „Rapid” (98) tüvel ára P 48.30. Kérje az ismer-tetöt. ARUFORGALMI KFT., Budapest, IV. Sütő-utca 2 szám, félemelet 3.

Kőbányai Polgári Serfözde

muraközi egyszázötvenéves, ugyszintén

PETÁNCI ÁSVÁNYVIZ Ióraktára | glavno skladišče PETANSKE kisele vode

Csáktornya, Kossuth L.-u. 1 sz. alatti nyitrai MRÁZ TIBOR Csáktornya, Kossuth L. vulica hr. 1.

telephelyiségét ÁTHELYEZTE | je svoje skladišče i magazine PREMESTIL V
A ZRINYI VÁR BELSŐ UDVARÁBA. | ZNUTREŠNJI DVOR ZRINYI GRADA (Staroga grada)

nik Ottó országgyűlési képviselő, dr. Vida Ferenc főszolgabíró és Rhosoczy Rezső kerületi tanügyi előadó vezetésével. A mise és szentbeszéd után következett a zászlószentelés, amely alkalommal dr. Krátkyné egy nagyon szép kettős szállagot kötött a zászlóra.

A Vitézi Rend Zrinyi Csoportja belekapcsolódik az ünnepségbe

A mise után az iskolák és az ünnepelő közönség a Zrinyi-émlékműhöz vonult. A Vitézi Rend Zrinyi Csoportja, ugyancsak május 1-én ünnepli vezetői eszményének, gróf Zrinyi Miklós születésnapját, így a misén is testületileg vett részt, a Zrinyi emlékoszlop előtt pedig együttesen ünnepelt a diákokkal. A csáktornyai elemi iskola énekklára Krasznay Antal tanító vezetésével élénkelte a Hiszekegyet, utána pedig Mik Károly közművelődési titkar üdvözölte a nagykanizsai vendégeket és az ünnepelő közönséget. Azért jöttünk ide, — mondotta — hogy tiszteljük gróf Zrinyi Miklós emléke előtt. Feleleveníti Zrinyi korát. Hatéves korában vesztette el apját, akkor azt mondta anyjának: ne busuljon anyám, méltó fia leszek apámnak. Hétéves korában már harcol, később szorgalmasan tanul, majd katoná, vitézül védi az országot a török ellen. Isten küldte a nagy férfit a legsúlyosabb időkben.

Vitéz volt, nagy ember volt, azért áll itt emlékoszlopa, ahol minden évben, május 1-én, megünnepeljük születésnapját.

Tanítása: A nagykanizsai és muraközi Zrinyi-katonák utódai mindnyájan testvérek. Ősiek együtt védtek Nagykanizsát és Csáktornyt s a késő utódoknak is együtt kell dolgozni a hazáért.

Beszédét azzal fejezte be, hogy az emlékmű tetején álló turulmadár jelképezi a magyarok szent madarát, az most is vigyáz s ha megtámadnak bennünket, fel fog éledni és megtámadja elenségeinket s az apák ajkain újra fel fog hangzani Zrinyi jelszava: „Ne bántsd a magyart!”

Ezután dr. Brodnák Imre kórházi igazgató, Tárnai Mihály biztosítási főtisztviselő és Horvath Mihály kerámikus társaságában néhány hazafias szó kíséretében koszorút helyezett az emlékműre a Zrinyi Csoport nevében.

Zsigics Rajka IV. oszt. tanuló elszavalta Kozma Andor: „Zrinyi a költő” c. versét s a Himnusz elénekével véget ért a délelőtti ünnepség.

A délutáni innepség a sporttelepen

A nagykanizsai diákok nagy részét Csáktornya polgári látták vendégül, a többiek ellátásáról a tantestület gondoskodott, a felnőtt vendégek pedig közös ebéden vettek részt.

Délután két órakor kis diákjaink már az új zászlóval büszkélkedtek végig a városban a tűzoltózenekar kíséretével. Egyelőre még a nagykanizsaiak vitték, mert az átadás csak ezután volt. A sporttelepen a Hiszekegy elénekése után felálltak szembe az atadók és atvevők. Baj Erzsé-

bet nagykanizsai VII. oszt. elemi iskolai tanuló gyönyörű beszéd kíséretében nyújtja a zászlót, magyar hazánk ezeréves szimbólumát, atvette Majtics Mária IV. oszt. tanuló szívszezőlő választás kíséretében.

Tómpér Lajos nagykanizsai IV. oszt. tanuló a „Magyar zászló”, Skvorcz Antal csáktornyai III. oszt. tanuló pedig a „Meggzentelt zászló” c. verset szavalta el. Ezután pedig vitéz Filó Ferenc igazgató intézett beszédet a csáktornyai diákokhoz, amelyben kiemelte, hogy ez a zászló a testvérré fogadás jelképe és buzdította a fiatalságot hazaszeretetre. Csonka István igazgató válaszában üdvözli a zászlóhoz, dr. Krátkynét, majd örömeinek ad kifejezést, hogy 22 évi elvonatás után elérkeztünk ehhez a naphoz. A megszállás idején Muraközben tilos volt a magyar szó, de ma a magyar anyva boldogan öleli keblére muraköz gyermekeit.

Az első szöveget dr. Krátky Istvánné verte be: „Emlékeztessen e zászló kötelességteljesítés-

nos és Krasznay Antal tanítók működtek közre, a tanót pedig Modrovits Nándorné tanítónő támolta be.

A két iskola liliputi játékosai egy barátságos futballmérkőzést játszottak le, melyben a csáktornyaiak 3:0 arányban győztek. A szurkolók mindkét részről igen hangosak voltak, a kis sportolók pedig derűs hangulatot kellettek főrekvő játékosok.

Hiszuk és tudjuk, hogy a kanizsaiak köllemes emlékekkel bagyták el Csáktornyat.

HIREINK

— **Kaltróy Antal ezredesi előléptetése.** A Főmeltóság Kormányzó Ur a hazaért hosi halált halt Kaltróy Antal alezredést, a hazaért teljesített harctári szolgálatait elismerésül, halála után ezredessé léptette elő. Kormányzó Urunk atyai elismerése szolgáljon vigaszt a mélyen szülőlt, a hazaért az apát és férjét feladozott családnak.

— **Tragikus öngyilkosság.** Falka Jenő, vízszentgyörgyi körjegyző, tart. főhadnagy május 2-án, este 9 órakor önkézevel vetett véget életének. Május 4-én temették dr. Vida Ferenc főszolgabíró, nagyszámú tisztviselőitársai és helyi gyászolók nagy részvételével.

— **Esküvő.** Novák Ignác polgártársunk leányát, Margitot a héten vezette oltarhoz Apathy István, a Gráner-gyár hivatalnok. Sok szerencsét kívánunk az új párnak.

— **Megkoszorúzták Zrinyi Miklós és a hősök emlékművét.** A Gasparich-szobor leleplezése alkalmával a Muraközi Szövetség nevében Kövessy György Laura, budapesti lakos a hősök emlékművere, Probst Maria székesfevárosi tanárnő pedig a Zrinyi Miklós emlékoszlopra helyezett koszorút.

Hazatér a tanítóképző-intézet zászlója!

Az idősebb csáktornyaiak még jól emlékeznek a tanítóképző-intézet nagy leher, selyem-zászlójára, amely mindenütt ott volt, ahol a képző ifjúság megjelent. A jogszlav megzsaláskor a boldogemlék Zrinyi Károly igazgató elrejtette a zászlót és kitámaszkodott a zászló vandormutának állomása. 1923-ban a Kiskunfélegyháza Tanítóképző Intézetben talált otthonra az ereklve és most hozza onnan vissza a testvérintézet igazgatója, dr. Mezősi Károly egy küldöttséggel Csáktornyára. A zászló ünneppályes átadására szombaton kerül sor az intézet dísztermében. Előtte a most végzett V. éves növendékek búcsúznak az intézettel és a városot ballagási ünnepség keretében 19 órakor.

ÁGYTOLLAKAT

Tarka, jobb	1.50	1.50	P.
Szürke, fozott	3.00	2.50	P.
Fehér, fozott	8.50	7.00	P.
1. rendű leher fozott	12.00	10.00	P.
Pelyhes, dínnaba	20.00	17.00	P.
Pehely, paplamba	32.00	30.00	P.
Szürke pehely	18.00		P.

Szállít bérmentve utánvétel bruttó 5 kg-os papírzsákban

RÁCZ JÓZSEFNÉ ágylollárulete,
KISKUNFELEGYHAZA Holló Lajos utca 39.

Első Muraközi Szövöde Rt.

CSÁKTORNYA

Széchenyi u. 50 u Telefon: 31.

Központi iroda: BUDAPEST

re” szavakkal, utána Rhosoczy Rezső tanügyi előadó Simon Laszlo tankerületi főigazgató nevében a következő üzenettel: „Isten áldása legyen a két intézet testvéri találkozásának szép ünnepe és az ünnepe követő, munkás, magyar jövő építő hétköznapján”, ezután Pecsornik Ottó országgyűlési képviselő, majd ismét dr. Krátky Istvánné férje nevében, dr. Vida Ferenc főszolgabíró, Polesinszky Jenő tanítóképző-intézet igazgató, vitéz Filó Ferenc igazgató, Nagy Károly polgári iskolai igazgató és még sokan vettek be szöveget.

Közben a csáktornyai népi-köla énekklára dalaival és a nagykanizsai népiskola szavalókora kellett nagy hatást, utána ismét a csáktornyaiak adtak elő „Megindulnak a zászlók” című Muraközi felszabadulására vonatkozó hazafias jeleneteket Kovács Élla tanító vezetője vezetésével, de a palmat a csáktornyai gyermekzenekar és a magyar kortancosok vitték el. A zenekarnal Csonka István igazgató, Hajnal Ernő, Preininger Já-

MEGYIMURJE

Preplatna cena: 5.— P. na pol leta.
Vredništvo: Horthy Miklos-tér 6.

Csáktornya, 1943 május 7

Politički tjednik
Zide saki petek.

Spomen Gasparich Márku

Na: Domotör, Dr. Lápessy Haller Jenő visoki (čovak) namisteruša
za veru i škole, v penziji, nam piše ovor:

Zbok velikih zapreka na moju žalost ne sem mogel doiti na paradu rezkrivanja spomenika Gasparich Márka v Csáktornya, pak se zato z ovim potom očem pokloniti dragomu spomenu velkoga megyimurskoga močenika i na mesto venca i živoga cvetja s par lepimi rečmi aldovati pred njegovim spomenikom.

Z globokim pošovanjem i prignutom dušom se klanjam pred tvojim spomenikom Gasparich Márk! 1933 leta sam na kratko napisal tvoje življenje, tvoje moke i trpljenja, tvoje preganjanje, tvoje zadnje vure i junacku smrt i tvoje zveličenje, a ve pak bi štel s par reči vu tebi deaka, redovnika, magyara i megyimurca. 1822 leta v dvanajstom letu tvojega življenja si prvič stal prek praga gimnazijuma v Nagykanizsa tam de su nupnili svoje duše z velikom znanosti z gorečom isodolobnosti i s čistom verom Virag Benedek pesnik. Deak Ferenc velki državnik i drugi znameniti ludi.

Kakši veter i kakša vroča krv je tebe tirala prek Mure, kaj si se ti prez pomoči svojih staroških roditelov, z malim poznavanjem magyarskoga jezika oglasil pre franciskanskim očam i prosil si njih naj ti pomorejo i naj te daju zapisaču v srednji školu za deaka, kaj boš potji kak si sam rekel mogel biti „Boži sluga“ - trater - i predekovati navuke Nazarenskoga. Iako već nikak nisi štel ostati kmet ne si štel dale brati posle tvojih starcov i ostali zakopan v nepoznanstvu, kakša tajna sila te tirala ranu v magyarsku Kanizsu? Zakaj si ne rajši vušel prek v Vараždin? Denes je već ne moguće prenjati korenje onih pitanja, ali sigurno jeda te je pelal v Kanizsu genius loci, duh rodne zemlje i Zrinjiovih velikih junakov. I makar su te ljudi na ovoj lepoj zemli čudapot nasipali z blatom, ti si navek gzdavo valual, da makar ti je jezik megyimurski, ti si magyar, kajti čudapot je tu na tebe svetilo sunce dike, čudapot si bil do kolena v cvetju i čudapot je tvoje toplo srce tuklo skup s tvojimi verniki. I nega tak lepoča glasa na svetu, kak da priateljska, človečja srca skupa tučuju.

Stimamo se s tobom, kaj si postal sin magyarske lajte, kaj si se odbranil na magyarskoj kulturi i kaj si kince magyarske kulture i ti obogatil z dragimi kameni tvojega duba.

I onda su te posvetili za božega slugu. Tvoji glas se čul kak cirkveni zvon v Esztergomu, Pesti Pozsonyju i Szentantalu, Székesfehérváru i Nemetújváru. Tvoje lepe i svete reči su napunile dušu tvojih vernikov i prebrazile tvoje jalne priatele. Tvoji priatelji su te držali za velkoga lihozota, spametnjaka, a nepriatelji za onoga, steri njih bo štrofal. Jeden velki magyarski pisec Eötvös Károly, prem da je bil kalvinski vere je rekel za Gasparicha, kakti za velkoga govornika, da se čuda sega navčil i da ima globoke misli. Govori njegvi su od velke vrednosti.

A kaj se tiče njegovih govora, moramo je soditi ne samo po tem, kaj je rekel nego još bole i po tem, kak je govoril. Njegov glas: kak orgula, se čuje po cirkva. Či je treba grmi kak da bi se z neba čulo, a drugopot pak stihla javče, ili pak kak da bi tičice popevale. Pravi mešter je predekovanja. A ran tak zna pater Mark petro obračati. Njegov pisma su visoko vredne. Štiri knjige, stere je napisal i denes čuda valaju, osobito su i denes čuda vredna njegova predstva.

Magyarski se do knaja v Nagykanizsi navčil. Od početka malo teži, ali potji, da se spoznal z literaturom, su mu govori bili se lepši i

(Nastavak na drugoj strani 1. stupac)

Reskrivanje spomenika Gasparich Márka Uzdóczy-Zadravetz István soldački biškup v penziji je držal velkoga govora posvečenja

Ako je kakši stranjski človek v nedelu v jutro išel po vlicač Caktornya, da nebi bil videl celo morje zastavi, bi si bil mogel misliti, kaj se spravla kakši velki orsački sejem, tulko ga naroda bilo po vlicač i gledali su, kak se dela oltar za paradnu mešu i silnoga visokoga spomenika Gasparich Márka, pokritoga z belim plašom, steri kraluje prek celoga Szent László placu.

Ob 8 vuri su se hapile dohajati procesije, z redom su došli leventasi, puce, dečki, škole, vereini, Vitezki Red, Frontski soldati, pod voditelstvom Perédi Nándora, jaraskoga hadnagyja i Kákossy Győzőja, oficera za organizaciju, onda pogla vari sih opčin. Lepota je bilo za gledati, da su dohajale deputacije opčin Dolnjega Megyimurja. Si v najlepšoj megyimurskoj narodnoj nošnji. Prvi su bili opčina Drávaegyház z jako lepim vencom z živoga cvetja i širokim svilnim narodnim pantlekom, gori zlatne slove, za njimi rodbina Gasparich Márka, prek dvajsti njih, onda općine Alsódombur, Muravid, Muraszentmária, Kotor i druge s zastavami v najlepšoj narodnoj opravi i čuda jezer ludstva.

Pred varaškom hižom su napravili velkoga triumfarkuša i tam su se spravili gospoda, steri su celali na nasega velko-

ga sina Megyimurja preuzvisenoga gospona biškupa. Vitez gróf Teleki Béla velki išpan zalavarmegyje s svojom ženom, Dr. Brand Sándor vicešpan, honvedska oficerska deputacija, Dr. Krátky István kormánytanácsos, polgármester varaša Nagykanizsa s svojom ženom, vitez Dr. Hertelendy Ferenc predsednik popilskoga suda, Mindszenty József papinski prelat, opat pjebanos v Zalaegerszegu, Dr. Szalay varmegyinski glavni fiškaljuš, Szabo Győző visoki sodec, negda sodec v Perlaku, Dr. Hegyi veliki notarjuš varaša Nagykanizsa, Dr. Vida Ferenc i Dr. Forintos Géza fősoldabirovi, prvi Csáktornya, drugi v Perlaku, Dr. Antal Pál veliki sodec Csáktornya, onda rodbina velkoga močenika Gasparich Márka i to Dr. Gasparich György kanonik i Gasparich József orsački sekretar Magyarske Stranjke Života, od strane Megyimurske Zveze v Budapeštu Majhen Ferenc umetnik, Probszt Mária profesoricica i Kövessyéné Egyed Laura, si naši domorođci, Kelemen Ferenc direktor banke rođen v Csáktornya, gospe Magyarskoga Narodnoga Zenskoga Društva v paradnoj opravi i još čuda drugo.

Za vreme čekanja je Nagy Károly direktor purgarske škole na megafonu tolnač življenje Gasparich Márka.

Biškup dohaja

Punktum ob 9 vuri je došla honvedska paradna kompanija s honvedskom muzikom, a za tem se čul eljen krič do neba, da su se vidla biškupova paradna, s cvetjem i narodnimi pantleki bogato okinčena kola. Da je biškup s kol doli zišel prvi ga pozdravil Dr. Brand Sándor vicešpan Zalavarmegyje velkoga sina Megyimurja, predstavnička szegedinske misli, steri je potli 23 let ve prvič del nože na rodjenu zemlju. On kakti szegedinski franciskanski plebanos je predekoval, da se bo narod nazaj gori stal i da bo došel nazaj na svoje mesto, predekoval je, da je laž saka internacionalnost i svetsko purgarstvo i da je cirkva samo zato, kaj vure kaže. Crez 22 leti smo meli velko vufanje, da bo naš narod nazaj velki. Prosil je božega blagoslova na nasega velkoga cirkvenoga pastira.

V ime varaša je Korentsy Endre prvi notarjuš držal pozdravnoga govora. Veseli se, da potli 23 let more na domačo

zemli pozdraviti velkoga sina Megyimurja. Za onih teških vremen je gospon biškup bil kapča med Megyimurjem i zemlom materom. Prosil je i za dale očinsku ljubav i pomoč, kajti ov, svojoj magyarskoj domovini navek veren, delaven i marliv narod je toga veren.

Do suze je genulo, da je mala Novak Ilonka komaj 6 let stara pucika s smeškom na vustaj, z lepim veršom i cvetjem pozdravila „püspök bácsia“. Bajs Marta je v ime leventaskih puc s cvetjem a Mekovec Angela, sestrina vnuka pak je, tulikajše s cvetjem v rokaj pozdravila „püspök nagybácsi-ja“, vučja biškupa.

Naš velki duhovni pastir Uzdoczy-Zadravetz István se s toplimi rečmi zafalil za pozdrave, zatem pak su ga svečenički i ludstvo, s procesijom sprevodili k oltaru na Szent László placu, da tam čita velku paradnu biškupčku mešu.

Ruháit festesse, tisztítsa
Oprave farbati, čistiti pre

Pálcsicsnál

Csáktornyai Fiók:
Horthy Miklós tér 9.

Narodna škola v Csáktornaya svetila zastavu

Narodna škola v Nagykanizsi je darovala narodnoj školi v Csáktornaya jenu jako lepu svítnu zastavu našitu z magyarskim cimerom. To zastavu su v subotu, majaša 1-ga z deputacijom donesli v Csáktornaya. Došlo je prek 200 dece z svojimi naučitelji i lepota je bila za gledati, da su ta mala deca v jutro z banhofa došla pod zastavami v popevali su v dilem po varašu.

Kak je črez dva dni predi bilo dežljivo vreme, naša deca su se jako bojala za svoju paradu, ali dragi Bog je poslušnu molitvu naše nekrive dece i tak smo se v sobotu zbudili na lepo vreme.

Ob deseti vuri je bila paradna meša, pri šteroj su bila sa deca, se vlasti, Pecsornik Ottó orsački oblegat, Dr. Vida Ferenc löszolgabirov, Rhosoczy Rezső školski inspektor i si poglavari. Polti meše je bilo prodeštvo i posvećenje zastave. Zatim pak su v proserciji ošli k Zrinvi spomeniku da je bila.

Parada za spomen Zrinvi Miklósa

Zrinvi Grupa Vitezkođa Reda se prikupila k ovoj paradu, kajti oni sako leto majaša prvoga svetijm rođendneva Zrinvi Miklósa.

Mik Károly sekretar za narodno rezvećenje je pozdravil stranijske goste i škole. Zato smo došli sem, — tak veli — da damo poštuvanje spomenu grofa Zrinvi Miklósa. Paipoveda njegovo življenje. Da je bil šest let star zgubil je oca i onda je rekel svojoj materi: Matij moja naj se žalostiti, ja bom vreden sin svojega oca. Da je sedem let star, već harcuvle, polti se marljivo vuči, onda ide v soldadžiju, viteški brani orsaga proti turkam. Bog je poslal toga velkoga človeka v najteške vreme.

Vitez je bil, velki človek je bil, zato mu tu stoji spomenik, kam hodimo sako leto poštuvanje davat.

Njegov navuk je, da su odvetki Zrinjiovih vitezov v Nagykanizsi i v Megyímurju si skupa brati. Njihovi starci su skupa branili varaše Nagykanizsa i Csáktornaya i si skup su krv prelevali i tak moraju i njihovi kesni odvetki skup delati i ako bi nas nepriatel štel napadati, onda bodo se pak čule Zrinjiove glasovite reči:

„Naj bantuvati magyara!“

Deli su vence na spomenik i s Himnusom je ove parada zvršena.

Parada popoldan na športišču

Popoldan je bilo deci veselje. Ob dvema vuraš su pod novom zastavom i fejevbergarkom muzikom domarširali na športišče, de su kanizsanci z lepim govornom prek dali našim zastavu. Onda su zabili v parišče zastave sreberne čavle za spomen, med njimi i naš oblegat Pecsornik Ottó.

Onda su bile popevke i muzike i naša deca su pokazala pred kanizsanci, da su oni deca vrednih roditelov i kanizsanci to priznaju i imaju nas za brate i skupa smo deca naše lepe i drage magyarske domovine, šteru naj Bog poživi do vekivečna vremena.

**Šparati je rodolubnost,
fratiti je izdajstvo domovine!**

KAJ JE NOVOGA?

— Žalostna smrt s svojim rokom. Falka Jenő notarijús v Vizszenygyörgyü, rezervni fohadnagy, se majuša 2-ga na večer s svojom rokom skončal. Majuša 4-ga su ga zakopali. Bili su na sprevodu Dr. Vida Ferenc löszolgabirov, čuda njegvi kolegi i domači ljudi.

Za svoje delo bode Bođu rečuna davat, ostavil je žalostnu dovicu.

— Megyímurška Zveza je dela vence na spomenike Zrinvi Miklósa i pokojnih junakov. Da je bila parada reskrievanja spomenika Gasparich Márka, je Megyímurška Zveza v Budapestu poslala dva lepe vence, jenoga su deli na spomenik Zrinvi Miklósa, a drugoga na spomenik junakov.

Glasi z jaraša Perlak

Črteni Križ v Perlaku. Celj Perlak i inteligencija pmaže ovo plemenito delo i tak lepo pomažeću soldatam na fronti, njihovim familijam i općinskim siromakam.

Za ranjene konvede su za Vuzom poslali v Zalagegerszeg, v soldački špital ove dare:

69 vuzmenih perecov, 30 pletenih vuzmenih kolačov, 2 stanje salame, 72 jabuke, 3 batine za betežnike, 1532 cigaretiens, 10 litri vina, 61 orleno jajce, 100 skatul šibice.

Na front su poslali 50 paklečov dara konvedam, a med domaće siromake su rezdelili 150 pengö.

Mislimo, da ktonu ne treba čuda govoriti, ovo delo govori najlepše, dobra ženska srca i de su takše, tam je magyarska budućnost na sigurnom fundamentu.

Gospodarstvo

Povati svilne gosencice

Varmegyeška Zveza za Narodno dobro (Zalavarmegyei Központi Szövetkezet) z veseljem daje na glas dobromu narodu Megyímurja, da letos već bo moći v celom Megyímurju povati svilne gosencice, štere daju lepoga dobička našem narodu.

Znamo dobro, da se negda v Megyímurju povalo jako čuda svilnih gosencic, im je v Csáktornaya negda bil eksterni inspektor za povanje svilnih gosencic, I to znamo, da se od polti sfondalo čuda malin. Zato imamo ve dve prošnje do dobroga i marljivo megyímurškoga naroda.

Ne ostaviti niti jenu malinu tak, kaj se ne bi znucala. Po prek je moći od snakoga malinovoga dreva zapovesti jenu kilo svilnih gob, a to plati magyarska država 5 pengö. Tak od sako maline je moći zaslužiti 5 pengö onomu, šteri se ne veđa onda, da je prutleno delo već gotovo, malo truda si zeti i bfati listje, a to moreja deca. Država za badav da jeječi i čistoga papera, kud gosencice plazuju, a oni, šteri bodo najveć zapovasti, dobiuju još i eksternu premiu.

Zalavarmegyeška zveza bo i letos rezdelila 1000 pengö premie med one, šteri bodo najbale povali v Zalavarmegyiji. A država pak bo marljivo povatela dala takše premie, da saki, šteri da nutri prek 20 kil j klas gob, dobi za saku kilu ober 20 kil, ne 5, nego 7 pengö. Marljivo lu-

di moreju s tem lehkim poslom, povanje svilnih gosencic već zaslužiti, kak da bi se celo leto moćili s povanjem mladine.

Druga naša prošnja je, kaj bi čuvali, branili i povali te maline, štere nam daju tak leško i dobro službu, svilne gosencice. Mlade maline tulikajše da država za badav, samo je treba prošiti.

Imamo vufanje, kaj bo dober narod Megyímurja je semi silami išel za tem, kaj bo v Megyímurju nazaj čim već malin cvelo i kaj bo sako selo za čuda korpi svilnih gob čuda penez dobilo. Zatim bo nazaj došlo blaženo mirno vreme da bo v Csáktornaya nazaj inspektor za povanje svilnih gosencic, de bodo z velkom ljubavi dali sakomu navuka, kak je treba svilne gosencice povati i čim već penez zaslužiti.

Zatoga pak je moći glasiti se za jeječi svilnih gosencic pre vuredništvu megyímurških novin, ili pak prek: M. kir. Selvmentenyészési Felügyelőség Sümeg, Zalavarmegye.

Cigarettažóknak fontos megismerni

a legdrágább

de legjobb **RAFFA**

CIGARETTAHÜVELY

Szópokája szabadalmazott nikotinentesítő betéttel. Ezen keresztül a szivás még a legelősebb dohányból is a legkellemesebb. Nem idéz elő köhögést, vagy krakogást és tüdejének sem árt. Ara: 100 darab 2-es, vagy 3-as 94 fill.

Ugyanilyen nikotinentesítő betéttel

CIGARETTASZIPKA

bakelitből 1 darab 8 fillér, jávorfából 1 darab 44 és 80 fillér, Raffa piccolo 3 darab valogatott szipka 17 darab tartalékbetéttel 80 fillér.

Mindgyik szipkához cserélhető Raffa-betéttel 10 darab 20 fillér.

KAPHATÓ minden dohánykisruhában,

viszonteladókknak megfelelő árendémménnel a m. kir. dohánygyárakban és

NYIRI S. nagykereskedésben.

APRÓHIRDETÉSEK - MALI OGLASI

Apróhirdetések díja szavankint 10 fillér. — A vastagou nyomott szó kettőnek számít. Legkisebb hirdetés díja 1 P.

4-5 szobás lakást keresek június 1-re lehetőleg különálló villában. Cim Mercsik Imre Gy. felügyelő Csáktornaya Rakóczi út 55.

Mladu pucu malo magyarski mora znati v gospodsku hizu v službu iscem poleg Nagykanizse. Átres v vuredništvu.

Fűszerkereskedő segéd azonnali belepésre felvétetik Kelemen Rezső cégnél Nagykanizsa.

Specerajskoga, stacunarskoga pomoćnika zeme mam gorj firma Kelemen Rezső Nagykanizsa.

Aranygyűrűmet két löveget vasarnap delben az Országaszo körül elvesztettem. Becsületes megtaláló hozzá be a közsegi rendorségre jutalom elleneben.

Zlatnoga prstena z modrim kamenom sem v nedelu zgubila pre Orsákoj Zastavi, Postenjak. Što ga našel, naj donese v policijsku kancelariju v Csáktornaya, dobi premiu.

Keresek azonnali belepésre megbízható jó családlet konyhai és szobai munkálatok végzésére. Fizetés megbeszélés szerint. Kolbl Alajosné

Íscem pucu za kuljnske posle. Mesto mam nastopiti. Plaća po dogovoru. Kolbl Alajosné

Felelős szerkesztő: Pecsornik Ottó
Felelős kiadó és lapfajtadonos: Pecsornik Ottó
Nyomda: Murahózi Katolikus Könyvnyomda - Csáktornaya
Nyomdászrt felal: Sárvay Antal.